

Ƙapiya Sën Paulus Kevu Netu Luu Vu Kerisi- yi-alam Vu Korint

1 ¹ Sa Paulus sën Anutu ggooin sa raƙ in bë sa natu Kerisi Yesu yi sinarë lo. Alu hil arid Timoti ƙevu ƙapiya sënë yök vu ham sën Kerisi-yi-alam vu Korint aga, gevu Anutu-yi-alam pin sën denedo yoh vu distrik Akaya pin lo. ² Hil Amad Anutu luho Mehöböp Yesu Kerisi degevonƙ hir semusemu nöƙ gëp geving ham beham ayomin gëp revuh.

Paulus Kwa Vesa In Anutu Loƙ Vu Yi

³ Hil ƙaƙo hil Mehöböp Yesu Kerisi Ama Anutu arë ƙaƙ, in yi Anutu, mehö kwa vonƙinsën los aye semusën ala. ⁴ He nado los nƙaa maggin medeƙinengin he pangŕsën rëƙ Anutu nesemu aye in he. Yö medo nevonƙ nebë saga, om he nƙo ayoh vu bë rëƙ semu ayemin in alam sën denedo loƙ maggin ayo lo, nabë sën Anutu nesemu aye in he agi. ⁵ In vanë aggagga sën töƙ vu Yesu lo töƙ vu he pangŕsën, rëƙ mu yik Kerisi aye semusën nedo ving he nebë saga ving. ⁶ Nƙaa maggin töƙ vu he in bë gevonƙ beham ayomin sepëp beham nom vu Anutu. Log Anutu semu aye in he behe ayomin sepëp in bë gevonƙ beham ayomin sepëp ƙaƙ doƙ buk sën ham kwerë maggin nabë he lo, bemëm ham bare niwëëƙ. ⁷ He kwamin nevo ham behe raƙ ni vorot bë ham rëƙ gweƙo maggin nabë sën he, om Anutu rëƙ gevonƙ beham ayomin sepëp ƙaƙ geving nabë he.

⁸ Arig lo, nƙaa maggin sën töƙ vu he ggëp distrik Asia* lo, saga he su ayoh vu bë adah vun in ham rë. Gaƙ vasap he pangŕsën medeƙinengin he ahon rot kesuu behe kwamin nevo bë maƙ he su rëƙ medo vesamin rë. ⁹ Nƙaa saga töƙ vu he rot behe kwamin vö bë he rëƙ malamin nama yönon. Rëƙ he raƙ ni bë nƙaa nebë saga netöƙ vu he in bë he ƙaƙ ni nabë he nimin wëëƙ su yoh vu bë adoƙ vu he rë, om hil ƙetunƙ malad in Anutu timu sën nenër balam-diiƙsën denekedi raƙ yah lo. ¹⁰ Anutu ƙo he vër in nƙaa saga gehe su adiiƙ rë, gerëƙ ƙeƙo he vër nabë saga göƙin. Yönon, he nehetunƙ malamin in yi yö timu bë rëƙ ƙeƙo he vër in nƙaa vahi pin göƙ

gökin nabë saga. ¹¹Om hamek najom jak in doḵ vu he geving. Nabë sënë in Anutu genḡo alam nḡahiseḡë hir jomraḡsën medoḵ vu he, behe doḵ vu alam nḡahiseḡë bemëm kwaj vesa vu Anutu in he.

Paulus Su Nekuungin Alam Korint Rë

¹²He kwamin vesa in nḡaa sënë behe raḡ ni bë yönon. Sënë nebë: He su kwamin nevo bë alam debo nḡaa doḵ nah he huk rë, gaḡ Anutu og neloḵ vu he, gehe nehevong nḡaa niröp los ḡaḡek anon sën Anutu vong vu he lo vu ham los alam pin. ¹³Gehe su neḡevu ḡaḡek peggirinsën malah ḡaḡek vun in ham rë, gaḡ he neḡevu meneggëp rangah in bë ham natevin beham jak degwa ni. ¹⁴Ham nḡo raḡ he ḡaḡek vahi ni ggovek beham kwamin vesa in he nebë sën he rëḡ kwamin vesa in ham doḵ buk sën hil Mehöböp Yesu duḡ nom lo. ¹⁵Sa kwaḡ nevo ḡaḡek saga gesayog kehe sa vorot bë senök vu ham, besa ḡevong beham kwamin vesa natu beron luu rë, rëḡ ma. ¹⁶Wirek og sa kwaḡ nevo bë senök geto ham nyëḡ loḡ mëm sena Masedonia. Log nabë sa vu sagu mesenom, og sëḡ nom geto ham nyëḡ gökin, loḡ mëm ham gweli sa na aggata besenah Yudea. ¹⁷Rëḡ ma gesa su yoh vu rë. Ma ham kwamin nevo bë senër bë sëḡ nöḡ rëḡ ma gesenḡo nër jeggin jeggin gesa su kwaḡ nevo nivesa rë? Ma ham kwamin nevo bë sa nanër nebë sa ḡevong nḡaa, loḡ ma gesa nehaḡo seggi seggi nebë alam-dob-yi? ¹⁸Ma! Anutu mehö ḡaḡek anon degwa, om sa nebë saga ving. Sa su nayoḡek los nanër ma loḡ ti rë. ¹⁹In Anutu Nalu Kerisi Yesu sën alu Silvanus* geTimoti behe netateḡin yi degwa vu ham lo su nenër ḡaḡek luu loḡ ti rë, gaḡ yiḡ nenër yönon mu. ²⁰In ḡaḡek pin sën Anutu joo lo, og degwa los anon neggëp vu Yesu yö timu, om mëm hil gaḡo Anutu arë jak behil angoḡekin nabë Anutu og mehö nenër ḡaḡek anon mu. In Yesu vong banon raḡ. ²¹Yiḡ Anutu saga sën nër ving vu he gevu ham bë hil atu Kerisi-yi-alam yönon lo, lob ggooin hil raḡ in bë hil ḡevong yi huk. ²²Log vong yi Anon Vabuung vu hil vorot in bë tato rangah nabë hil atu yi alam ggovek ya, gAnon Vabuung sënë nedo loḡ hil ayod in bë tato nabë Anutu yi ḡaḡek sën geḡo hil nah vu yi lo rëḡ anon jak yönon.

Paulus Su Ya Pevis Vu Sir Rë

²³Nabë sa hekuung raḡ, og Anutu rëḡ gelë lob ngis sa mesa nadiiḡ. Rëḡ ma gesenër yönon rot bë sa su bë ḡevong beham nimin namum in nḡaa nipaya sën ham nevong lo rë, om sën sa su yöḡ Korint pevis rë. ²⁴He su atu ham vongvingsën ala rë, gaḡ ham nḡo vong ving Anutu niwëëk vorot menedo, rëḡ he bë adoḡ vu ham in ham kwamin vesa in Anutu.

2 ¹Om sën sengo kwaḡ nevo loḡ ayog wirek beneggëp bë sa su nöḡ vu ham beḡevong mehil ayod maggin in ham nḡaa nipaya saga natu beron luu. ²Gaḡ nabë sa ḡevong beham ayomin maggin, og re yoh vu bë

gevonḡ mesa kwaḡ vesa? Ma! Alam vahi su deyoh vu bē degevonḡ besa kwaḡ vesa gökin rē. ³Nebē saga om sēn sa ḡevu ḡapiya saga yōk vu ham wirek in bē ham gwērīn ham in nḡaa nipaya. In nabē senōk berup vu ham, og ham su gwevonḡ besayoḡ maggin in ham, ḡaḡ ham gwevonḡ besa kwaḡ vesa. Log sa kwaḡ nevo ham nebē: Nabē sa kwaḡ vesa in nḡaa ti, og ham kwamin vesa geving behil kwad vesa doḡ ti. ⁴In wirek sa ḡevu ḡapiya vu ham, lob sayoḡ maggin gesa ayoḡ ketul loḡ bemalaḡ ruḡ keseh, rēḡ sa su ḡevu in bē ḡevonḡ nimumsēn vu ham rē, ḡaḡ sa ḡevu in bē ham ḡaḡ ni rot nabē sahēḡ neving ham pangśēn.

Alam Korint Dekevoh Mehō Sēn Vonḡ Nḡaa Nipaya Lo Yi Nipaya Na

⁵Lob mehōti sēn vonḡ paya lo, og su vonḡ mesenḡo ti ayoḡ maggin rē. ḡaḡ vonḡ beham pin ayomin maggin ving,—rēḡ mu sa su ḡeḡev ḡaḡek, ḡaḡ sa bē nanēr nabē vonḡ beham vahi ayomin maggin. ⁶Rēḡ ham vahi nḡahiseḡē devo nyēvewen vu mehō saga vorot om ggovek, ⁷gemēm ham kwevoh yi nipaya na geham semu ayemin in yi, in rēḡ ayo maggin pangśēn rot mekesuu, lom maggin sēnē kepē yi bemala nama. ⁸Om sa bē ham tato ranḡah nabē ham ahēmīn neving yi yōnon.

⁹Lob sa ḡevu ḡapiya yōk vu ham in bē sa seggi ham meseḡaḡ ni nabē, ham rēḡ nengamin yes los dahis ma rēḡ nama! ¹⁰Nabē ham dahun mehōti yi nḡaa nipaya na, og sēḡ kwaḡ birekin geving. Log nḡaa nipaya sēn sa dahun ya lo, og sa dahun ya negḡēp Kerisi mala in bē doḡ vu ham. Mu sa kwaḡ nevo bē maḡ su nḡaa nipaya ti negḡēp in bē sa dahun na rē. ¹¹Rēḡ sa bē ḡero ḡaḡek rē, in Satan rēḡ pelēpin hil bekepē hil. In hil nḡo araḡ kwa ni vorot.

Paulus Ayo Maggin Gḡēp Troas

¹²Wirek seya verup Troas in bē nanēr Kerisi yi Bengō Nivesa ranḡah, lob Mehōbōp vonḡ bedebē nengaj in sa ḡaḡek rot, lob sa medo nehevonḡ yi huk vu sagu. ¹³Rēḡ sa su nado nivesa rē, in arig Titus su verup vu sa rē. Lom tum sejom nemaj gesityom heto Masedonia.

Sinarē Denevonḡ Mehōbōp Yi Huk Raḡ Anutu Niwēēk

¹⁴Om sa nehaḡo Anutu arē raḡ in Kerisi tu nḡaa pin ala gehil atu yi alam meneli hil ving yi raḡ buk. Lom nevo huk vu hil bē hil ḡevonḡ yi ḡaḡek na menoh vu nyēḡ pin nabē nḡaa reggu nivesa balam pin degenḡo medeḡaḡ ni. ¹⁵In Anutu nelē hil nebē Kerisi yi nḡaa reggu nivesa sēn neya vu alam sēn denegḡērīn sir los alam sēn rēḡ malaj nama lo. ¹⁶Lob vahi denḡo bē nivē vonḡin gevonḡ medenadiiḡ, log vahi denḡo bē reggu nivesa loḡ sir in demedo malaj-tumsēn degwata. Lob huk saga maḡ re rēḡ gevonḡ menoh vu los dahis-a? Ma! ¹⁷Rēḡ mu heḡ su nanēr ḡaḡek nebē alam vahi rē. Senēr sir nḡahiseḡē sēn denenēr Anutu yi ḡaḡek medeneḡo

monë raḡ lo. Gaḡ heḡ atu Kerisi-yi-alam, om sën he ayomin timu genanër Anutu yi ḡaḡek menare mala.

Ḡaḡek Mewis Sën Anutu Joo Ving Mehönon

3 ¹Maḡ ham kwamin nevo bē he nehako arēmin raḡ ḡḡökin yah-a? Ma maḡ he rēḡ ḡaḡo ḡapiya vu mehö ngwē in bē tateḡin he vu ham nabē sën alam vahi denevonḡ lo? Ma maḡ ham kwevu ḡapiya nebē sēnē ti in doḡ vu he? Ma! ²Yiḡ ham ngo tu he ḡapiya sën tateḡin he. Lob ḡaḡek sën negḡēp loḡ ḡapiya sagi lo negḡēp loḡ he ayomin, balam pin deyoh vu bē degelē medenatevin. ³Lom negḡēp rangah nebē ham tu Kerisi yi ḡapiya in tateḡin yi Bengö Nivesa sën vo vu he behe haḡo yök vu ham lo. Rēḡ su kevu raḡ bēl veriik rē, gaḡ kevu raḡ Anutu sën malatumsën degwa lo yi Anon Vabuung. Log su kevu menegḡēp raḡ ḡelöng petes la rē, gaḡ nekevu loḡ ham ayomin.

⁴Lob he su ahöneng in ḡaḡek sagi rē, gaḡ he nanër rangah menegḡēp Anutu mala, in sën he tu Kerisi-yi-alam ḡgovek ya lo. ⁵Yönon, he su ngo ayoh vu bē ḡevonḡ Anutu yi huk rē, om sën he su rēḡ nanër nabē he ngo nehevong rē, gaḡ Anutu yö timu neloḡ vu he behe nehevong yi huk. ⁶Yiḡ yi timu sēnē sën neḡadu he ahon behe yoh vu bē tateḡin ḡaḡek mewis sën Kerisi joo vu hil lo. Lom ḡaḡek mewis sēnē og su Horek sën dekevu wirek menegḡēp loḡ ḡapiya lo rē, gaḡ sēnēḡ Anon Vabuung yö yi ḡaḡek. In Horek sën negḡēp loḡ ḡapiya lo og denedeḡinengin hil bedenener bē hil rēḡ malad nama. Rēḡ ma ḡAnon Vabuung vēr hil raḡ in bē hil medo malad-tumsën.

⁷Anutu kevu Horek sagi raḡ negḡēp ḡelöng bevo vu hil ḡenud lo wirek, rēḡ hil su ayoh vu bē sepa doḡ rē, lob tato bē hil vonḡin malad nama. Nebē saga rēḡ mu buk sën vo Horek vu hil ḡenud lo lo, og buk böpata los arē, lob Moses mala niḡapiik ata bejēh loḡ alam Israel malaj besu deyoh vu bē degelē yi rē. Loḡ nahub rē lob niḡapiik saga nemaya. ⁸Nebē saga rēḡ mu hil naraḡ ni bē buk sën Anon Vabuung ḡeḡin hil lo, og buk böpata rot mekesuu buk ngwē sagi. ⁹Gaḡ bē hil nanër Horek sën nenër rangah bē hil nehevong paya lo yi buk nabē böpata los arē, og hil nanër Anon Vabuung sën nenër bē hil mehönnon yohvu lo yi buk nabē böpata rot mekesuu ngwē muḡinsën. ¹⁰Yönon, buk sën hil anēr wirek bē böpata los arē lo, og gwēbeng arē maḡ maya, in buk ngwē sagi arē böpata rot bekesuu. ¹¹Hil nanër Horek sën yi huk maya lo nebē nivesa, om hil nanër ngaa sën gevong behil rēḡ medo degwata lo nabē nivesa rot mekesuu.

¹²Lob he nehevong ving ḡaḡek sēnē, om sën he su nimin ḡgöneng rē, gaḡ he nanër rangah. ¹³He su nehevong nebē Moses rē. Sën nekebu mala raḡ tob in bē alam Israel su degelē nabē mala niḡapiik nemaya in nama na veröḡ yi lo rē. ¹⁴Rēḡ mu alam Israel ayoj dahis raḡ besu deraḡ ni nivesa rē, rot begwēbeng. Om nabē denaner ḡaḡek muḡeng sën

Anutu joo ving sir nyëdahis lo rangah, og kwaj nahën maggin bevong bë tob nekebu malaj in gägek anon. Gağ bë ayoj na timu vu Kerisi og mëm yi timu yoh vu bë kehe tob sënë vër in malaj medejağ gägek anon ni. ¹⁵Rëğ mu ma, in yö nahën denetevin Moses yi çapiya, lob vong bë tob neggërin ayoj. Rot begwëbeng. ¹⁶Rëğ mu nabë degërin ayoj nom vu Mehöböp og rëğ bo tob saga vër in sir. ¹⁷In Mehöböp sënë og yik yi Anon Vabuung, lob Mehöböp yi Anon Vabuung sënë neço hil vër in ngaa pin sën nedëginengin hil lo gehil nado nivesa.

¹⁸Lob hil sënë, og ngaa ti su neggërin hil malad rë, gağ Mehöböp yi nikapiik netum rağ hil gehil nebë dubdub, om hil abër nikapiik saga na menoh vu mehönon vahi pin. Log nikapiik netum rağ hil yoh vu buk, lom nepekwë hil behil rëğ nid nabë yi Mehöböp yö kënu. Log Mehöböp yik yi Anon Vabuung menevong nebë sënë vu hil.

Alam Sinarë Nebë Dëg Soğek

4 ¹Anutu kwa vongin he lom vo huk sënë vu he, om sën he su sekëmin nema in huk sagi rë. ²Gağ he kehe he in ngaa nimumsën sën neggëp vunsën lo, gehe su nanër gägek kuungsën rë, gehe su nehaço gägek ngwë menanër loğ yah Anutu yi gägek rë. Gağ he nanër gägek anon ya rangah in bë alam pin degenço medejağ huk sën he nehevong ggëp Anutu mala lo ni nabë yoh vu.

³Lob Bengö Nivesa sën he nanër lo neggëp rangah. Yönon, mağ yö neggëp vunsën in alam sën rëğ malaj nama lo mu, ⁴in su denevong ving rë. Gağ dob ala Satan kebu kwaj in bë Kerisi sën ni nebë Anutu lo, yi Bengö Nivesa niwëek los arë böpata su natum doğ ayoj medejağ ni. ⁵In he su nanër he ngo bengömin rë, gağ he nanër Kerisi sën tu Mehöböp lo bengö, lob he nesepa loğ Yesu om sën he tu ham hur ving. ⁶In yik Anutu sën nër nyëdahis bë malakenu rangah jağ lo vong berangah rağ ggëp hil ayod ving behil arağ Anutu niwëek los nikapiik ni. In Yesu töğ yam rangah, behil halë bë rangah sënë neggëp rağ mala.

⁷Log he alam nimin paya nebë dëg soğek sën ningöhek lo, rëğ Anutu tung yi ngaa nivesa anon loğ yam he ayomin in bë mëm alam degelë medejağ ni nabë he su alam los nimin wëek rë. Gağ mu yö nevong yi huk los niwëek böpata loğ he behe nehevong yi huk. ⁸Yönon ngaa maggin neketumin he, rëğ su nedahun he rë. He kwamin neketul loğ, rëğ he su kwamin nema veröğ yi rë. ⁹Mehönon denetii he, rëğ Anutu su nevu he ya rë. Denesis he behe heto navuv dob, rëğ ma gehe su nadiik rë. ¹⁰He haço Yesu yi diiksën rağ yom he navimin rağ buk vu nyëğ pin behe nehaço vanë bedus rağ bë he nadiik. Rëğ he su nimin tebö in rë, gağ he nehaço vanë nebë saga in bë alam degelë medejağ ni nabë Yesu yoh vu bë gevong behil medo malad-tumsën nabë yi geving. ¹¹He nehevong Yesu yi huk om sën denesis he sën nado vesamin lo yoh vu buk bebë he nadiik.

Nebë saga in bë alam degelë he navimin medejaḵ ni nabë Yesu nedo mala-tumsën meneloḵ vu he. ¹²Yönon, yoh vu buk pin og vong bë he nadiik, rëḵ mu yiḵ nebë saga in bë mëm ham rëḵ medo malamin-tumsën vu tamusën.

¹³Log Anon Vabuung vo niwëëḵ vu he in bë he ayomin na timu vu Anutu nabë sën dekevu meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebë, “Sayog neya timu vu Anutu om sën senër ḡaḡek rangah.” Lom he ayomin neya timu vu yi ving, om sën he nanër yi ḡaḡek rangah ving. ¹⁴In he raḵ ni ggovek ya bë Anutu nër beMehöböp Yesu kedi raḵ yah, gerëḵ nanër behe kedi jaḵ nah geving yi, gerëḵ ḡeḵo he geving ham behil ana medo geving yi. ¹⁵Kë! Nḡaa maggin pin sënë netök vu he in bë doḵ vu ham, log Anutu yi semusemu noh vu alam nḡahiseḵë menapup ayoj. Lob sënë gevong balam nḡahiseḵë rot kwaj vesa rot vu Anutu medeḡeḵo arë jaḵ mekesuu.

Nḡaa Maggin Sën Netök Vu Hil Lo Rëḵ Gevong Behil Arëd Böpata Jaḵ

¹⁶Om sën he su seḵëmin nema in huk sënë rë. Yönon, he navimin nevonḡin bë nipaya jaḵ, rëḵ Anutu nevo niwëëḵ vu he ayomin benetu mewis raḵ yoh vu buk pin. ¹⁷In maggin sën netök vu he agi, yiḵ he nehalë nebë nḡaa meris benedo buk dus teka mu. Rëḵ Anutu nevonḡ vu he in bë he arëmin böpata rot megëp degwata los degwata bekesuu, lob he su ayoh vu bë tahu luho vu yi rë.

¹⁸Lob he su malamin nesepa nḡaa sën hil nehalë raḵ malad lo rë, ḡaḵ he malamin nesepa nḡaa sën hil su nehalë raḵ malad rë lo. In nḡaa sën hil nehalë raḵ malad lo og yiḵ nedo buk dus teka mu, rëḵ nḡaa sën hil su nehalë raḵ malad rë lo, og nedo degwata los degwata.

Hil Rëḵ Ajöp Navid Mewis Yaḡek-yi

5 ¹In hil araḵ ni ggovek bë hil navid sën hil nado loḵ vu dob gwëbeng agi og yiḵ nebë numeng mu. Log nabë numeng sënë petar na, og hil begganḡ ngwë sën Anutu rëḵ bo vu hil lo nedo. Mehönon su delev begganḡ saga raḵ nemaj rë, ḡaḵ yö nedo yaḡek beyö nedo degwata los degwata. ²Yönon, hil nado loḵ numeng sënë lob hil nado los susën. Om hil ahëd neving pangsën rot bë hil ajöp hil navid mewis ḡërin hil nabë tob benatu hil begganḡ yaḡek-yi. ³In nabë hil ajöp hil navid yaḡek-yi, og rëḵ ḡërin hil gehil ḵenud su rëḵ medo meris rë. ⁴In hil nahën nado loḵ numeng sënë, lob hil medo nehanḡo vanë menasu. Rëḵ mu hil su nehevongin bë rëḵ hil ḵenud medo meris rë, ḡaḵ hil navid sënë rëḵ nadiik, om hil nehevongin bë ajöp hil navid mewis yaḡek-yi göḵ na hil nabë tob mewis, behil medo malad-tumsën yönon.

⁵Log Anutu yö ggooin hil raḵ in bë hil medo malad-tumsën nabë sënë, lob vo Anon Vabuung vu hil vorot in bë tato vu hil nabë rëḵ anon jaḵ.

⁶Om sën he nḡo nado los ayomin timu yoh vu buk, in he raḵ ni bë he

navimin vonḡ bē he begganḡ behe nado loḡ, rēḡ mu vu buk sēn he nado agi, og he su nado ving Mehōbōp loḡ yi nyēḡ rē geyō nahēn. ⁷In gwēbeng hil ayod neya timu vu yi mu gemedo naya, gaḡ hil su malad neraḡ yi rē. ⁸Rēḡ mu senēr ggovek bē he nado los ayomin timu gehe ahēmin neving panḡsēn bē he ḡevuu navimin sēnē na gehe na medo nivesa geving Mehōbōp ḡēp ben. ⁹Nebē saga, om nabē he medo geving yi doḡ ben, ma nabē he nḡo nahēn nemedo adingnē, og yīḡ he kwamin nevo Mehōbōp niwēēk ata yoh vu buk bē he ḡevonḡ nḡaa noh vu sēn ahē neving lo. ¹⁰In hil pin rēḡ bare Kerisi mala megenḡo hil ḡaḡek pin nabē hil nado loḡ hil navid dob yi sagi, og maḡ hil nehevonḡ nḡaa nivesa ma hil nehevonḡ nḡaa nipaya. Lob hil pin ti ti nḡo rēḡ ḡaḡo nyēvewen doḡ nah.

Hil Adoḡ Vu Alam In Denam Vu Anutu

¹¹Lob he nahōneng in Mehōbōp, om sēn he nehevonḡ huk in bē ḡevonḡ balam ayoj na timu vu yi. Rēḡ he nado ranḡah atov ḡḡēp Mehōbōp mala, lob sa kwaḡ nevo bē maḡ ham raḡ he nimin ving. ¹²He su ḡevu ḡaḡek sēnē yōk vu ham in bē ham gwēḡo he arēmin jaḡ rē, gaḡ he ḡevu in bē ham jaḡ ni. Lob ham yoh vu bē nanēr ḡaḡek doḡ nah vu alam sēn deneḡo sir raḡ in nḡaa sēn denevonḡ raḡ alam malaj rēḡ anon su negḡēp loḡ ayoj rē lo. ¹³Yōnon, nabē he kwamin masēn nebē sēn alam aga denenēr lo, og he kwamin masēn in bē he ḡevonḡ Anutu yi huk beyīḡ ggovek. Gaḡ nabē he nado los kwamin, og he nado los kwamin in bē he doḡ vu ham. ¹⁴In Kerisi yi ahēvingsēn kenḡev he, om sēn he nehevonḡ yi huk. In he raḡ ni bē loḡ yah hil bed mediīḡ in hil pin, lom sēnē vonḡ bē hil pin adiīḡ ggovek ya. ¹⁵Mehō sēnē loḡ yah hil pin bed bediīḡ in hil, om mēm hil mehōnon sēn nado malad vesa agi su medo mana noh vu nḡo kwad ḡōkin. Gaḡ hil kwad bo Mehō sēn loḡ yah hil bed bediīḡ in hil gekedi raḡ yah lo, behil ḡevonḡ noh vu yō kwa jaḡ buk pin.

¹⁶Wirek he nehalē mehōnon navij mu benanēr sir bē nijvesa genij paya, rēḡ gwēbeng he su nehevonḡ nebē saga ḡḡōkin rē. Log wirek he nehalē Kerisi meseggi yi nebē saga ving, rēḡ gwēbeng he su neseggi yi nebē sēnē ḡḡōkin rē. ¹⁷Om nabē mehōti tu Kerisi-yi-alam, og Anutu vonḡ yi betu mewis raḡ, gaḡ yi nḡaa muḡeng og maya verōḡ yi genelē nḡaa pin nebē pekwē yi bemewis raḡ.

¹⁸Anutu yō timu vonḡ nḡaa pin sēnē, log vonḡ Kerisi yam in bē ḡevonḡ mamer vu hil, loḡ mēm vo huk-mamer-yi sēnē loḡ yam hil nemad ving. ¹⁹Huk-mamer-yi nebē hil nanēr ranḡah nabē Anutu vonḡ Kerisi yam in bē ḡeḡo mehōnon pin denom vu yi, gesu rēḡ kwa bo hir nḡaa nipaya sēn denevonḡ lo nabē nahēn negḡēp vu sir rē. Lob vo huk sēnē vu hil bē hil nanēr ḡaḡek-mamer-yi ranḡah. ²⁰Om sēn hil haḡo Kerisi avi menanēr yi ḡaḡek ranḡah. Yīḡ sēnē nebē Anutu netahi alam pin raḡ hil avid. Hil nalōḡ yah Kerisi ben menanēr yi ḡaḡek vu alam pin menajij sir nebē,

“Ham dahun ham, geham gwevu keyëhsën na geham los Anutu medo jevuh ti.” ²¹Mehö sënë su nevonḡ nḡaa nipaya ti rë, rëḡ Anutu supin hil nḡaa nipaya pin yah raḡ yi betum loḡ yah hil bed bediik. Log saga vonḡ bAnutu nelë hil nebë sën hil aloḡ yah Kerisi ben batu mehönon yohvu lo.

Alam Sinarë Deneḡo Maggin Nḡahiseḡë Raḡ Huk Sënë

6 ¹He nehevong huk ving Anutu om sën he nër niwëëk vu ham bë: Ham ḡo Anutu yi semusën gḡovek ya om ham su basap na meris.

²ḡaḡ Anutu nër meneggëp loḡ yi ḡapiya bë:

“ḡetahi yam vu sa, lom sa hanḡo loḡ buk sën sa halë hong nivesa lo. Seloḡ vu hong loḡ buk sën sehooiḡ raḡ in bë sa ḡaḡo mehönon denom vu sa lo.”

Om ham gwengḡo rë! Buk sën Anutu nelë hil nivesa lo yik gwëbeng sënë, log buk sën geḡo hil nah lo yik gwëbeng sënë.

³He nimin lël bë alam su denanër ḡaḡek nipaya ḡaḡ Anutu yi huk sën he nehevong lo, om sën he su nehevong nḡaa ti bemehönon vahaj nelah loḡ medenevës rë. ⁴ḡaḡ he najom he ahon raḡ buk pin menehaḡo vanë sën netoḡ vu he lo. Loḡ buk sën he naraḡ vu in nḡaa lo, geloḡ buk sën nḡaa maggin nedeginengin he lo, og he nimin wëëk meneḡerë vanë nebë sënë in bë tato nabë he tu Anutu yi hur yönon.

⁵Log deneveek he gedenetunḡ he ya ḡarabus. Alam pin denereseeh rur raḡ he, geyam denetetup he in bë dengis he. He nehevong huk böp rot gehe su nahëp buk nivesa rë, gemeyip nevonḡ he. ⁶He nehevong nḡaa niröp, gehe nehāḡo kwa nivesa. He su hevong ahëmin sengën pevis rë. He nehevong nivesa vu alam, log Anon Vabuung neloḡ vu he, gehe ahëmin neving mehönon yönon. ⁷He nanër ḡaḡek anon mu, gehe nehevong huk raḡ Anutu niwëëk. He najom ḡaḡek niröpsën-yi betu he nḡaa-beḡo-yi loḡ he nemamin vahi vahi, behe nahërin beḡo raḡ vahi log nasis beḡo raḡ vahi. Yönon, he nehevong nḡaa pin sënë in bë tato nabë Anutu yi hur he.

⁸Log alam la deneḡo he arëmin raḡ, galam vahi denedahun he arëmin. Gesir la denenër ḡaḡek nipaya yah nenga raḡ he, gesir la denenër vu alam vahi bë he nehevong nḡaa nivesa. Gesir vahi og denekuung bë he alam ḡaḡek tetuhinsën, rëḡ ma gehe nanër ḡaḡek anon mu, gehe nehevong Anutu yi huk.

⁹Log alam vahi su denengḡo he bengömin rë, rëḡ mu he bengömin neggëp. Denevonḡin bë dengis he behe nadiik, rëḡ ma gehe nahën nado vesamin. Denejoo ḡaḡek bë he nadiik, rëḡ ma gesu anon neraḡ rë. ¹⁰He ayomin maggin, rëḡ ma gehe kwamin vesa rot yoh vu buk. He nado nebë alam sën deneraḡ vu in nḡaa lo, rëḡ ma gehe navo nḡaanon vu alam nḡahiseḡë. He alam sën he hömin ḡupeḡ lu nḡaa ma lo, rëḡ ma genḡaanon pin tu he nḡaa. ¹¹O ham alam Korint, he su nalah he ḡaḡek ti vun in ham rë ḡaḡ he tateḡin he ayomin los dahis vu ham. ¹²He ahëmin

neving ham yönon, rëk ham su ahëmin neving he nebë saga rë. ¹³Om ham gwevonḡ nabë saga—sa nanër ḡaḡek sënë nebë sën sa nanër vu naluḡ lo—benanër ayomin nom vu he geving.

Hil Atu Anutu Yi Dub Vabuung

¹⁴Ham su najoo ḡaḡek menaduu ham betii alam sën su ayoj neya timu vu Yesu rë lo. In nḡaa yohvu los nḡaa nipaya su denegga raḡ sir rë, log ranḡah los malaxenu su hir nḡaa neggëp ti rë. ¹⁵Ma Kerisi ahë neving Satan meluho denedo loḡ ti? Ma alam sën ayoj neya timu vu Yesu lo los alam sën su ayoj neya timu vu yi rë lo, og deyoh vu bë kwaj bo nḡaa ḡëp ti? Ma rot! ¹⁶Anutu yi dub los nyëḡ ḡebus hir nḡaa su neggëp ti rë, log ham raḡ ni bë hil atu Anutu mala-tumsën yi dub vabuung yoh vu sën Anutu nër wirek meneggëp loḡ yi kapiya lo bë, “Sëḡ medo geving sir gesena geving sir. Gesëḡ natu hir Anutu, log rëḡ denatu salam.”

¹⁷Nebë saga log Mehöböp nër ving bë:

“Ham ḡooiin ham jaḡ doḡ sir
geham na medo yu ngwë.

Ham pesu nemamin in nḡaa nipaya,
loḡ mëm sëḡ ḡaḡo ham nom.”

¹⁸“Sëḡ natu ham amamin
geham rëḡ natu sa naluḡ maluh los avëh lo.
Niwëëk ala Mehöböp nër nebë sënë.”

7 ¹Om arig lo, sahëḡ neving ham log Anutu nër ḡaḡek semusemu nebë sagi vu hil meneggëp. Om hil kevoh nḡaa nipaya pin na in hil navid los hil ayod gehil medo nid veseek, lob hil aḡöneng in Anutu gesemu hil in hil natu alam niröp yönon.

Alam Korint Deggërin Sir Lom Mëm Paulus Kwa Vesa Rot

²Ham ahëmin geving he. He su hevongḡ nḡaa nipaya vu mehöti rë, gehe su tahu mehöti loḡ nḡaa nipaya rë, gehe su hekuung in mehöti ḡahaḡo yi kupeḡ rë. ³Sa su nanër ḡaḡek sënë in bë nanër jaḡ ham rë, ḡaḡ senër ḡgovek bë he ahëmin neving ham rot. Om nabë ham medo vesamin, og he medo vesamin, genabë ham nadiik, og he nadiik geving. ⁴Senër ranḡah rot vu ham gesa su nalah vun rë. Nḡaa maggin töḡ vu sa rot, rëḡ sa kwaḡ vesa gesa napisek in ham. ⁵Yönon, he ya verup distrik Masedonia wirek, lob he su nesewah navimin teka rë, ḡaḡ maggin aggagga netöḡ vu he. Begö tetup he rot, lob he newamin neraḡ gekwamin neya nḡahi rot. ⁶Rëḡ mu Anutu sën nevongḡ balam ayoj maggin ayoj sepëp neraḡ lo vongḡ behe ayomin sepëp raḡ, in vongḡ Titus yam vu he. ⁷Titus yam, lob saga mu su vongḡ behe ayomin sepëp raḡ rë. ḡaḡ ham vongḡ beTitus ahë nivesa lob ḡo ḡaḡek sënë yam, lob yiḡ raḡ saga sën Anutu vongḡ behe ayomin sepëp raḡ ving. Titus nër vu he bë ham ahëmin

ving pangŕsën rot bë ham gwelë sa, beham ayomin maggin in ham vonğ ngaa nipaya, geham kwamin vo sa pangŕsën rot bë ham doğ vu sa. Sa hango gağek pin sënë, lob sa kwağ vesa rot. ⁸Serağ ni bë sa қаpiya vonğ beham ayomin maggin, rëğ sa su ayoğ maggin in sënë rë. E! Wirek sayoğ maggin, in serağ ni bë қаpiya sënë vonğ beham ayomin maggin, rëğ yik dus teka mu. ⁹Rëğ gwëbeng og sa kwağ vesa. Sa su kwağ vesa in sën ham ayomin maggin agi rë, gağ sa kwağ vesa in ham ayomin maggin sënë vonğ beham wërin ham. Serağ ni bë Anutu yö vonğ beham ayomin maggin, gağ he gağek su vonğ paya vu ham rë. ¹⁰Yönon, ngaa maggin sën netoğ vu hil lo, nabë gevonğ behil ağërin hil nah vu Anutu bAnutu geğo hil, og maggin saga og ngaa nivesa gehil su kwad na luu luu in. Rëğ mu alam sën denesepa loğ aggata-dob-yi lo, nabë ngaa maggin natoğ vu sir, og su rëğ degërin sir nah vu Anutu rë. Gağ nengaj dahis, lob maggin saga nekepë sir benevonğ bemalaj rëğ nama veroğ yi. ¹¹Om ham kwamin bo maggin sën nedeğinengin ham lo nabë Anutu nevonğ vu ham, in maggin saga vonğ beham pevis beseggi gağek sën neggëp vu ham lo. Beham vengwëng rağ pevis betateğin degwa, log ham höneng in Anutu benim in lëlin ngaa nipaya saga. Kë, log ham ahëmin ving rot bë ham gwelë sa, geham kwamin nevo sa rot, geham nimin wëëk bevonğ nyëvewen vu mehö sën nevonğ ngaa nipaya aga lo. Ham nevonğ ngaa pin saga in bë ham semu ham gağek, lob toğ rangah ggovek ya bemaya. ¹²Om degwa sën sa kevu gağek yök vu ham wirek lo, og sa su kevu rağ mehö sën vonğ ngaa nipaya lo mu rë, gesu degwa rağ mehö ngwë sën ngwë nevonğ paya vu yi lo mu rë, gağ sa kevu in bë ham jağ ni gëp Anutu mala nabë ham ahëmin neving he yönon. ¹³Lob ham nero gağek nebë saga, lob mëm he kwamin vesa.

Lob he kwamin vesa pangŕsën rot in ham vonğ beTitus ayo sepëp bekwa vesa rot. ¹⁴In wirek sa hağo ham rağ rak Titus mala, rëğ sa su niğ mum in sa gağek sagi rë, gağ he gağek pin sën he nër vu ham wirek lo, og yönon. Om sën he hağo ham arëmin rağ rak Titus mala lo, og mëm gwëbeng toğ yam rangah ving bë yönon rot. ¹⁵Lob Titus kwa vesa pangŕsën vu ham in yök vu ham, log ham pin nengamin yes meğo yi rağ los ham hurek babu. ¹⁶Lob sahëğ nivesa in sa halë bë ngaa pin sën ham nevonğ lo og ham nevonğ nivesa.

Kerisi-yi-alam Hir Huk Nebë Dedoğ Vu Arij Lo

8 ¹Arig lo, sa bë geturin Anutu yi semusën sën vonğ banon rağ vu Kerisi-yi-alam vu distrik Masedonia lo yi gağek vu ham rë. ²In maggin nedeğinengin sir yoh vu buk rëğ kwaj vesa rot. Sir alam sën denerağ vu in ngaa yönon, rëğ mu kwaj nevo gağek ti medenero. Gağek lo nebë degetunğ seriveng in doğ vu alam vahi, lom detunğ beböpata rot. ³Serağ ni om sën sa nanër sir rangah bë yö denevonğ yoh vu kwaj,

gaḵ mehöti su gejiin sir rë, log hir monë sën yoh vu bë degetunḡ natu seriveng lo, og saga denetunḡ gedenetunḡ la nesevok ving beneya böpata rot. ⁴Gedenekeḡ vu he yoh vu buk bë he ngoḡek geḡaḡo hir seriveng na medok vu Yesu-yi-alam vu Yerusalem geving. ⁵Lob su denetunḡ monë mu yoh vu sën he kwamin nevo bë degetunḡ lo rë, gaḵ denetunḡ sir netu seriveng vu Anutu muḡinsën, loḵ mëm denetunḡ monë ving. Denesepa loḵ Anutu kwa bedenetunḡ sir loḵ yam he nemamin bedenër bë degevonḡ noh vu he ayemin. ⁶Om sën he nër vu Titus bë gero huk sën nevonḡ loḵ ham nyḡḡ wirek lo benama na geving rë. Nabë sën alam Masedonia devonḡ vorot lo. Sënëḵ sa nanër huk sën ham dok vu alam sën hej kupek lu nḡaa ma lo. ⁷Nḡaa pin sën ham nevonḡ lo, og nḡaa nivesa rot. Ham ayomin neya timu vu Anutu yönon, lob ham netahu alam loḵ Kerisi yi ḡaḡek rot. Ham los kwamin, lob ham kwedi yönon bë gwevonḡ Anutu yi huk, lob ham ahëmin neving he pangsën rot, om sa nanër vu ham nabë hameḵ pasang dok vu alam sën deneraḵ vu in nḡaa lo rot geving. ⁸Sa su bë rëḵ bo horek vu ham rë! Gaḵ alam pin sagi denetunḡ seriveng los nij yes, om sa bë seggi ham nabë ham rëḵ ahëmin geving Anutu yi huk yönon ma nama. ⁹Ham rak ni bë hil Mehöböḡ Yesu Kerisi semu hil yönon. Yi mehö los arë ggoreksën-yi rëḵ vonḡ yi loḵ yah tu mehö nema masën in ham, in bë nema masën sagi gevonḡ beham gwërin ham, lob ham natu alam los bengömin ggoreksën-yi ḡep yaḡek. ¹⁰Rëḵ mu senḡo nër yoh vu kwaḡ mu, in sa kwaḡ nevo bë: Nabë ham gwetunḡ seriveng nabë sënë, og nivesa, in ham ngo nër huk sënë muḡin beham tunḡ seriveng la ggovek ya loḵ ta ngwë wirek. ¹¹Om ham semu huk sën ham ḡo raḵ wirek lo menama na rë. Ham nengamin yes megwetunḡ seriveng noh vu sën ham monë negḡep vu ham lo. ¹²Nabë mehöti ayo kehe yi begetunḡ seriveng noh vu sën yi monë negḡep vu yi lo, og Anutu rëḵ gelë yi nivesa. Gaḵ nabë yi nḡaa su negḡep rë, og Anutu raḵ ni beyiḵ ggovek. ¹³Sa su nër bë ham gwetunḡ seriveng böḡ in bë dok vu alam vahi geham jaḵ vu in nḡaa rë, gaḵ sa bë ham pin medo nivesa ḡep ti. ¹⁴Gwëbeng sënë og ham nḡaa nḡahiseḡë negḡep, om ham dok vu sir sën hej nḡaa ma lo. Rëḵ mu nahub genabë hir kupek la ḡep vu sir geham hömin nama, og tum rëḵ dedok vu ham beham semu ham vewen vewen nabë saga. ¹⁵Noh vu ḡaḡek sën dekevu menegḡep loḵ Anutu-yi-ḡapiya lo bë, “Alam sën denesupin mana* nḡahiseḡë lo, og su la nedo mepetar ya rë, gesir sën denesupin hej paya teka mu lo, og su dediikaḡhëj rë.”

Alam-huk-yi La Ya Deverup Korint

¹⁶Sa kwaḡ vesa vu Anutu in vonḡ beTitus ahë neving ham nebë sa. ¹⁷Yönon, nenga yes vu sa ḡaḡek, rëḵ mu yö ahë neving ham, om sën yö kwa vo menyök vu ham.

¹⁸Log he hevong hil arid ti sën Kerisi-yi-alam pin denḡo bengö bë nenër tanësën nivesa lo beneyök ving yi. ¹⁹Lob su saga mu rë, gaḵ

Kerisi-yi-alam pin deggoin yi raḵ in bē na geving sa balu ḡaḵo seriveng semusēn sēn hil nehetuḡ lo na vu alam sēn hej nḡaa ma lo. He kwamin ya vu huk sagi gehe nimin wēēk menehevong in bē ḡaḵo Anutu arē jaḵ. ²⁰Rēḵ he nimin lēl bē mehō la su denanēr ḡaḡek nipaya jaḵ he nabē he su neheḡin seriveng bōpata sēnē nivesa rē, om sēn he hevong hil arid sēnē yōk ving. ²¹He su kwamin vo bē he ḡevong nḡaa nirōp ḡēp Mehōbōp timu yō mala mu rē, ḡaḵ he bē ḡevong ḡēp mehōnon malaj geving.

²²Log he hevong hil arid ngwē in bē nōk geving luho. He seggi mehō ngwē sēnē loḵ huk aggagga buk nḡahiseḵē, rēḵ he halē bē niwēēk menevong. Lob seraḵ ni bē rēḵ niwēēk rot megevong huk sēnē geving, in ayo ya timu bē ham rēḵ gwevong nḡaa nivesa.

²³Log Titus, og ham jaḵ ni nabē sa mehō sēn alu nehevong huk loḵ ti in bē adoḵ vu ham lo. Gehil arid luu sēnē, og ham jaḵ ni nabē Kerisi-yi-alam hir hur luho, lob luho deneḵo Kerisi arē raḵ rot raḵ luho hir huk. ²⁴Om ham ahēmin geving lōōho megweḵo sir jaḵ, bAnutu-yi-alam pin degelē medejaḵ ni. Geham gwevong beḡaḡek sēn he nehaḵo ham raḵ vu lōōho lo anon jaḵ.

Seriveng Sēn Doḵ Vu Anutu-yi-alam

9 ¹Ham nḡo ḡaḡek raḵ seriveng sēn doḵ vu Anutu-yi-alam lo ggovek ya, om sa su rēḵ ḵevu ḡaḡek adingseḵē vu ham jaḵ nḡaa sēnē rē. ²In seraḵ ni bē ham ayomin kehe ham vorot menedo, om sēn sa haḵo ham raḵ vu alam Masedonia nebē, “Alam distrik Akaya detuḡ seriveng ggovek ya loḵ ta ngwē wirek.” Lob denḡo ham bengōmin bē ham nevong nebē saga, lom sir nḡahiseḵē ayoj ggee rot, lom detuḡ ving nebē ham. ³Om sēn sa hevong behil arid lo sagi deyōk in bē he su ḡaḵo ham jaḵ in ḡaḡek saga meris mu, ḡaḵ sa bē ham gwero nḡaa sēnē borot begovek na. ⁴Ḡaḵ nabē alam Masedonia la denōk geving sa behe nōk natōḵ vu ham geham su supin ham seriveng ggovek ya rē, og ham rēḵ gwevong behe, geham, behil nid namum pangsēn rot. In sayoḡ ya timu vu ham behaḵo ham arēmin raḵ bē ham supin ggovek ya. ⁵Nebē saga, om sēn sa ḡejiin hil arid lo sagi bē denamuḡin medenōk vu ham in degevong beham gwetung ham seriveng sēn ham nēr lo begovek na borot. Rēḵ mu ham gwetung los ahēmin nivesa, ḡaḵ ham su gwetung los gwevong ayemin vu. ⁶Om ham kwamin bo sēnē rē: Mehōti bē baroh nos mahen teka, og yīḵ rēḵ ḡeḵo nos anon mahen teka. Log mehōti bē baroh nos huk bōpata, og rēḵ ḡeḵo nos anon nḡahiseḵē. ⁷Om ham pin ti ti nḡo kwamin bo doḵ ayomin nabē ham neyoh vu bē gwetung va la natu seriveng, og mēm ham gwetung noh vu saga. Ham su gwetung los ayomin maggin, geham su gwetung in ham nehōneng in mehō ngwē malaj. Ḡaḵ Anutu ahē neving bē mehōnon degetung seriveng vu yi los kwaj vesa. ⁸In Anutu yoh vu bē rēḵ bo semusēn nivesa vesa pin vu ham, beham su jaḵ vu in nḡaa ti rē,

gaḵ ham yoh vu bē rēḵ medo nivesa bedoḵ vu alam vahi geving jaḵ buk pin. ⁹Sēnē yoh vu ḡaḡek sēn neggēp loḵ Anutu-yi-ḵapiya lo nebē:

“Mehō sēnē neloḵ vu alam sēn hej nḡaa nema lo
gesu neggulin yi nḡaa in sir rē.

Yō nevonḡ nḡaa nirōp nebē sēnē,
om arē rēḵ ḡēp degwata.”

¹⁰Anutu nevo nos vē vu mehō sēn nevaroh lo, genevo nos anon sēn ga lo vu yi ving. Om rēḵ gevonḡ vē vu ham geving in ham gwetunḡ natu seriveng, lob gevonḡ beberōḡ rot. In mēm nḡaa nirōp sēn ham nevonḡ lo rēḵ doḵ vu alam nḡahiseḵē. ¹¹Lob mēm rēḵ ham nḡaa nḡaa nḡahiseḵē beham noh vu bē doḵ vu alam nḡahiseḵē. Lob ham ḵupeḵ lu nḡaa sēnē rēḵ gevonḡ bekwaj vesa vu Anutu in he huk. ¹²Yōnon, ham nevonḡ huk nivesa nebē sēnē beham neloḵ vu Anutu-yi-alam in nḡaa sēn deneraḵ vu in lo. Lob ham su nevonḡ saga mu rē, gaḵ ham nevonḡ bekwaj vesa bōpata rot vu Anutu in nḡaa nebē sēnē ving. ¹³Huk sēn ham nevonḡ meneloḵ vu hil arid lo agi rēḵ tato ham ranḡah vu sir bedejaḵ ham nimin rot nabē: Ham nesepa loḵ Anutu yi ḡaḡek menero geham nehurek Kerisi yi Bengō Nivesa babu. Log rēḵ degelē nabē ham vo ḵupeḵ lu nḡaa vu sir rot, gevu alam vahi pin ving, lom degeḵo Anutu arē jaḵ in ham. ¹⁴Lob rēḵ dejaḵ ni nabē Anutu yi semusēn bōpata neggēp vu ham, lob mēm ahēj geving ham pangēsēn gedenajom jaḵ in ham vu Anutu. ¹⁵Lob hil kwad vesa rot vu Anutu in nḡaa bōp ti sēn vo vu hil lo, in nḡaa bōpata rot mekesuu nḡaa vahi pin.

Paulus Dahun ḡaḡek Nipaya Sēn Denēr Raḵ Alam Sinarē Lo Ya

10 ¹Alam la denenēr ḡaḡek raḵ sa Paulus bē: Sa nado ving ham, og sa nanēr ḡaḡek ahē yes vu ham, gaḵ sa nado adingnē og sa neḵevu ḡaḡek ahē seḵē raḵ ham. Nebē saga, om sa ḵevu ḡaḡek dus ti sēnē neyōk vu ham. Sa dahun sa bemalaḡ yes raḵ nebē Kerisi gesa ḵetaḡ vu ham. ²Sa ḵetaḡ vu ham nabē ham gweḡin ham in senōk berup vu ham, og sa su nanēr ḡaḡek ahē seḵē jaḵ ham. Rēḵ mu sa kwaḡ nevo bē maḵ seḵ nanēr niwēēk vu ham la sēn kwaj nevo bē he nehevonḡ nḡaa nebē alam-dob-yi lo. ³Yōnon, he mehōnon, rēḵ he su nasis beḡō nebē sēn mehōnon denesis lo rē. ⁴In nḡaa-beḡō-yi sēn he nasis beḡō raḵ lo, og su nḡaa-dob-yi rē. Gaḵ he nasis beḡō raḵ Anutu niwēēk, om sēn he ayoh vu bē ḵevoh ḵatum niwēēk sēn alam nij paya loḵ denedo lo na. ⁵Ḷatum sēnē nebē hir ḡaḡek tetuhinsēn sēn kwaj nevo lo, gegāḡek sevōksēn pin sēn alam denenēr in bē degērīn alam sēn bē dejaḵ Anutu ni lo. Gehe nahērīn nḡaa pin sēn mehōnon kwaj nevo lo, in bē alam yō dedahun sir medetamuin Kerisi.

⁶Lom ham wērīn ham ggovek ya beham tamuīn Kerisi vorot, om nabē ham gwevonḡ nḡaa ti paya, og he rēḵ abo nyēvewen doḵ nah vu ham.

7Ham kwamin bo ngaa sën neggëp rangah ggëp ham malamin agi rë! Nabë mehöti kwa nevo bë tu Kerisi-yi-alam ti ggovek ya, og kwa bo nah bejaḵ ni nabë su yi perurek timu tu Kerisi yi mehö rë, gaḵ he tu Kerisi-yi-alam ving nebë yi, behil pin neggëp ti. ⁸Mehöböp vonḡ mesetu ggev in bë sedok vu ham beham gwevonḡ geving niwëëk, gaḵ su vonḡ sa in bë sa ḵevoh ham na rë. Maḵ ham kwamin nevo bë sa nehaḵo sa raḵ in huk sënë, rëḵ mu sa su rëḵ niḡ namum in ngaa sën Anutu vonḡ vu sa lo rë. ⁹Gaḵ sa su hevongin bë ham göneng in sa ḵapiya mu, gesa malaḡ og nama rë. ¹⁰Yönon, mehö la denenër ḡaḡek yah nenga raḵ sa bë, “Yi ḵapiya los maggin genenër ḡaḡek ahë sekë raḵ hil, gaḵ nabë berup og hil rëḵ ḡalë yi nabë niwëëk ma genepegöpin ḡaḡek.” ¹¹Om mehö sën nenër ḡaḡek agi, og yö jaḵ ni rë nabë: He nöḵ berup vu ham, og yiḵ he rëḵ ḡevonḡ ngaa timu noh vu ḡaḡek sën he neḵevu loḵ ḵapiya vu ham lo.

¹²Lob he su ayoh vu bë tahu alam sën deneḵo sir raḵ lo beḡaḵo he jaḵ nabë sir rë. In alam saga, og alam kwaj masën medenetahu sir vu mehö ngwë medeneseggi sir raḵ yö hir huk gedeneḵo sir raḵ meris mu. ¹³Rëḵ he, og he su ayoh vu bë ḡaḵo he jaḵ pangsäen mekesuu huk sën Anutu vonḡ loḵ he nemamin lo rë. Gaḵ he nesepa loḵ huk sën Anutu vo ggelek he lo, lob he hevong yoh vu saga bayök verup vu ham ving. ¹⁴He su ngo kwamin nevo beberup ayök vu ham meris rë, gaḵ he haḵo Kerisi yi Bengö Nivesa mayök vu ham nyëdahis in Anutu yö vo huk sënë vu he. ¹⁵Mehö ngwë su denevonḡ huk sënë rëḵ he nehaḵo he raḵ in rë, gaḵ he ngo hevong huk in ham. Lob he malamin nesepa bë ham ayomin na timu vu Yesu anon rot rë, loḵ mëm ham gwevonḡ behe ḡevuu ham gana nyëḡ la geving. ¹⁶Nabë sënë in he ḡaḵo Bengö Nivesa na vu alam vahi vu nyëḡ ngwë. He su rëḵ adok na mehö ngwë hir huk meḡaḵo arëmin jaḵ meris in ngaa sën denevonḡ lo rë. ¹⁷Rëḵ mu nabë mehöti napisek, og napisek in Mehöböp timu. ¹⁸In mehöti sën yö neḵo arë raḵ lo, og Anutu su rëḵ ngoḡekin yi ḡaḡek rë. Gaḵ mëm nabë Mehöböp geḵo mehö sënë arë jaḵ, og mëm rëḵ yi mehö-los-bengö yönon.

Paulus Nër Alam Sinarë Ḡaḡek-kuungsën-yi Hir Huk Rangah

11 ¹Sa bë ḵevu ḡaḡek-kwamasën-yi ti meham natevin rë! Om ham naḵöök geham natevin! ²Sa ḡaḡek sënë nebë: Anutu ahë neving ham pangsäen meneggooin ham raḵ netu yi ngaa, lom sa ahëḡ neving ham pangsäen rot nebë sënë ving. Yönon, sehooiin ham raḵ ggovek ya in bë ham jaḵ vu maluh timu. Sa bë ḡevong ham vu Kerisi nabë sën avëh avö yö nedo niröp anon meraḵ vu maluh lo. ³Rëḵ mu sa nahöneng in bë ngaa ti rëḵ kepë ham nabë sën nyël tetuhin Eva wirek bekepë yi lo. In maḵ ham rëḵ kwamin bo ngaa nipaya geham rëḵ gwevu Kerisi na geham su ayomin na timu vu yi rë. ⁴Sa nahöneng nebë saga in sa kwaḡ nevo bë mehö nidahis ti bë nöḵ berup vu ham benanër kerisi ngwë yööhu

sën he su anër vu ham rë lo vu ham, ma nabë geḷo memö ngwë sën su Anon Vabuung soḡek rë lo, ma bengö ngwë yööhu sën ham su vonḡ ving wirek rë lo, og maḷ ham rëḷ gweḷo mehö saga jaḷ pevis. ⁵Rëḷ seraḷ ni bē alam sën ham nēr bē sinarē soḡek lo, og sir saga su dekesuu sa rē. ⁶Yönon, maḷ sa nanēr ḡaḡek mekwaḡ neketul loḷ in. Rëḷ mu ham raḷ ni bē sa kwaḡ neggëp, in he netateḷin ḡaḡek anon pin vu ham wirek beham nenḡo.

⁷Ham raḷ ni bē sa nanēr Anutu yi Bengö Nivesa vu ham wirek, og sa su nehaḷo monē raḷ saga rē. Ma sën sa nedahun sa in bē ḡaḷo ham jaḷ aḡi, og maḷ sa nehevongḡ paya ma nivesa? ⁸Sa haḷo monē vu Kerisi-yi-alam vahi in bē doḷ vu sa gesa ḡevongḡ huk in ham, lob sënë vonḡ bē sën sa nahodeḷ hir monē. ⁹Wirek sa nado ving ham lob sa naraḷ vu in nḡaa, rëḷ sa su neḷetaḡ nḡaa menavo maggin vu ham ti rē. Gaḷ arig lo vu Masedonia medeverup Korint lom mēm deloḷ vu sa in nḡaa lu nḡaa sën sa naraḷ vu in lo. Yönon, sa neheḡin sa nivesa gesa su neḷetaḡ in nḡaa ti menavo maggin vu ham rē. Gesëḷ ḡeḡin sa nivesa noh vu buk nabë saga. ¹⁰Kerisi yi ḡaḡek anon neggëp loḷ sayoḡ, om senēr beyönon rot bē sa su navo maggin vu ham rē, om mehöti su yoh vu bē rëḷ mehoo sa rē. ¹¹Maḷ sa su nehaḷo monē lu nḡaa vu ham rē in degwa va? Maḷ sa su ahëḡ neving ham rē? Ma! Anutu raḷ ni bē sahëḡ neving ham yönon! ¹²Rëḷ senḡo rëḷ medo ḡevongḡ noh vu sa ḡaḡek sagi, in alam la denesero aggata in bē yö degeḷo arëḷ jaḷ balam degelē sir nabë he los sir neggëp ti. Rëḷ ma gesa nehevongḡ in bē seḡërin aggata in sir. ¹³In alam sënë sir sinarē kuungsën. Denepekwë arëḷ medenetetuhin ham bē Kerisi yi sinarē sir, rëḷ ma gesu denevongḡ yi huk niröp rē. ¹⁴Om ham su gwelëḷ in nḡaa sënë, in hil naraḷ ni bē Satan yö nepekwë yi benavi nivesa neraḷ neyoh vu angër rangah-yi. ¹⁵Nabë saga, om nabë yi hur depekwë sir nabë saga geving balam degelē sir nabë sir alam nijvesa, og hil su avid natöḷ in sir. Rëḷ mu alam sënë rëḷ denatöḷ jaḷ nipaya nyëvewen doḷ nah hir huk sënë vu tamusën.

Paulus Neḷo Maggin Nḡahiseḷë Raḷ Huk Sinarē

¹⁶Senēr nebë sënë ggovek, rëḷ sa bē nanēr gökin nah nabë: Mehöti su gekuung nabë sa mehö kwaḡ masën. Gaḷ nabë ham kwamin nevo nebë sënë, og ggovek. Ham nḡo kwamin bo nabë saga, om ham naḷöök gemëm sa napisek in sa teka rē. ¹⁷Mehöböḷ su vo ḡaḡek sënë vu sa rē, gaḷ sa bē nḡo nanēr nabë sën alam ngöḷ ngöḷ denenēr lo, in seraḷ ni bē nḡaa anon neggëp vu sa, om seḷ napisek in. ¹⁸Sa halë bē alam nḡahiseḷë denepisek in nḡaa sën denevongḡ ggëp dob lo, om maam sa bē napisek in sa nḡaa vahi geving. ¹⁹E kë mēm, ham alam los kwamin nivesa, om sën alam ngöḷ ngöḷ og ham nelë sir mu gedenenēr ḡaḡek jeggin jeggin vu ham! ²⁰Yönon! Nabë mehöti gedu ḡaḡek in ham nabë ham natu yi ḷarabus

megwevong yi huk, ma nabë ga ham ngaa pin, ma gevong sebul in ham, ma geḷo yi jaḷ vu ham, ma ketul ham malamin, og ham su neveya in yi rë. ²¹Rëḷ he, og he su nehevong nimin wëëk bevasap ham nebë alam saga rë, om sën mëm maḷ sëḷ niḡ namum, in ham nër sa bë sa mehö niḡ wëëk masën.

Rëḷ mu nabë mehöti niwëëk menapisek in yi ngaa ti-om sa hevongin nanër gaḡek-kwamasën-yi-og sa niḡ wëëk mesa napisek in sa ngaa geving. ²²Sir alam Hibru? Og yiḷ sa ving! Sir alam Israel-a? Og yiḷ sa ving! Sir Abraham yi mewis-a? Og yiḷ sa ving! ²³Log Kerisi yi hur sir-a?—Sa nahën nesepa loḷ gaḡek-kwamasën-yi lo!—Og sa ḷesuu sir loḷ Kerisi yi huk. Sa nehevong huk böp niwëëk ata kesuu sir. Seya ḷarabus beron ngahiseḷë rot raḷ yi huk kesuu sir, gedeneveek sa beron ngahiseḷë rot kesuu sir bedus neraḷ in bë sa nadiiḷ. ²⁴Alam Yuda deveek sa ving buk nemadvahi, lob deveek sa beron 39^a yoh vu pin. ²⁵Log buk ti lob alam Rom deveek sa raḷ beggi, loḷ sireḷ deveek buk ngwë yah, loḷ sireḷ denevong buk ti yah ving benetu beron löö. Log buk ngwë lob alam detengwa sa raḷ ḡelöng beron ti. Log sa nehako loḷ nyëḡ rot raḷ yaḡ, lob yaḡ löö devong paya in sa beron löö bedelux ya loo ḡebinë. Beron ti saga og sehëp nahök loo yoh vu buk ti gerangah ngwë bedus raḷ bë sa nadiiḷ na rëḷ ma. ²⁶Sa naya aggata ading raḷ buk, lob bël nevaar benevongin bë geḷo sa na beron ngahi, rëḷ ma. Log buk vahi og alam-begö-hodeḷ bë dengis sa. Log buk vahi og sengo salam Yuda bë dengis sa mesa nadiiḷ, log buk vahi og alam-yu-ngwë bë dengis sa. Gebuk vahi og alam bë dengis sa ḡëp begganḡ telig atov mesa nadiiḷ, log buk vahi bë dengis sa ḡëp vos ayo. Log buk vahi og loo bë jehöö sa, gebuk vahi og alam sën denetetuhin bë Kerisi-yi-alam sir lo bë dengis sa mesa nadiiḷ. ²⁷Sa nehevong huk böp rot meseḷëḡ nemaya. Sehëp natum yoh vu buk ngahiseḷë. Sa nadiiḷahëḡ in nos gayoḡ nevev in bël kul. Meyip nevong sa beron ngahi, gayöong nesis sa in tob nema in sa.

²⁸Lob yiḷ su sagi mu rë, gaḷ maggin ngahiseḷë nedeḡinengin sa yoh vu buk, log sa nado mekwaḡ kwaḡ raḷ buk pin ving besa nesero aggata in bë mëm sa ḡëgin Kerisi-yi-alam nivesa. ²⁹Bë mehöti ayo neggöneng in ngaa, og sayoḡ neggöneng in ngaa saga ving bë sa su rëḷ gevong rë in rëḷ kepë yi. Log bë ngaa nipaya nekepë mehöti, og sahëḡ sengën in ngaa nebë saga. ³⁰Nabë sa napisek, og sëḷ napisek in sën sa niḡ wëëk ma lo.

³¹Lob Mehöböp Yesu Ama Anutu sën arë böpata neggëp degwata lo raḷ ni bë sa su netetuhin rë. ³²Sa nado nyëḡ böp Damaskus wirek, lob kiap sën mehö-los-bengö Aretas tung in ḡëgin nyëḡ sagu lo, nër bahëvavu

^a 11:24 Moses yi horek nër bë debeek mehöti og debeek mena berup dah doḷ mehödahis luu, in nabë dekesuu og maḷ rëḷ degelë mehönon nabë ngaa meris bedegevong rii jaḷ menadiiḷ. Nebë saga om alam Yuda bë debeek mehöti og deneveek beron 39 mu.

la medo denegın aggata avi pin in bē denaduu sa medegetuᅅ sa na arabus. ³³Rē hil arid lo detuᅅ sa lo ya adaaad medejom sa ggok ya atum yu meseya dobnē, bemēm sa veyā in yi meseyam.

Anutu Tato Naa Nahiseē Lo Pesepsēn Vu Paulus

12 ¹Aggata ngwē su neggēp rē! Yōnon, naa sēnē su yoh vu bē do vu hil rē, rē maam seno napisek benanēr pesepsēn los aek vunsēn sēn Mehobop tato vu sa lo ranah rē. ²Sera Kerisi yi mehoti^b ni, gAnutu o yi ra ya yaek yi teb ti sēn netu lōo lo. Yō wirek rot beta nemadluho bevidek lubeluu ggovek ya-ma mehō sēnē ya yōnon ma ggēp banon mu ya ma, sa duin. Anutu yō ra ni.

³⁻⁴Log sera ni bē Anutu o mehō sēnē ya Paradis ving-ma ya yōnon, ma ggēp banon mu ya ma, sa duin. Anutu mu yō nera ni. Log neno aek vabuung sēn su yoh vu bē mehoti nanēr ranah rē lo vu sagu. ⁵Bē mehoti nabē sēnē, og seyoh vu bē napisek in, rē sa, og sa su rē napisek in rē. Bē sa napisek in sa, og yiq sē nanēr nabē sa su ni wēek rē beyiq ggovek saga. ⁶Nabē seno napisek in sa, og sa su rē ni namum rē, in sē nanēr los anon. Rē sa su no rē napisek in sa rē, in sa ni lēl bē mehoti su kwa bo sa aek saga megelē nabē sa mehō ni vesa. a sa hevongin bē ham gwelē naa sēn sa nehevong los ham gwengo aek sēn sa nanēr lo mu, beham ja sa ni nirōp ja saga.

Naa Nebē Rure Duu Paulus Navi

⁷aek sēn Anutu tato vu sa agi, og naa bopata rot, lob Anutu nilēl bē sa su ao sa ja pangsēn, om sēn vong naa ti nebē rure yam bemedo neduu sa navi. Sēnē vong bē Satan yi angēr ti verup sis sa in bē dahun sa gesa su ao sa ja pangsēn.

⁸Lob sa eta vu Mehobop niwēek rot beron lōo bē geo naa sēnē vēr in sa. ⁹Rē ma genēr yom vu sa bē, “Sa semusēn neyok vu hong rot om ggovek, in nim wēek ma, om sēn sa ni wēek yoh vu bē gevong huk begēp ranah in mēm alam degelē medeja ni.” Mehobop nēr nebē sēnē, om sēn sē napisek in sēn sa ni wēek ma agi. Lob sa kwa vesa rot in sera ni bē Kerisi niwēek nedo lo sa. ¹⁰Nebē sēnē, om nabē sa gevong paya, ma alam denanēr aek nipaya ja sa, ma naa maggin aggagga natō vu sa, ma alam degevon paya vu sa in Kerisi yi hur sa, og sa kwa vesa rot. In nelo buk sēn sa ni wēek nema lo, og Anutu negadu sa bemēm sa ni wēek nera yōnon.

Paulus Negadu Alam Korint In Bē Degevon Geving Niwēek

¹¹aek sēn senēr agi og yiq aek-kwamasēn-yi, rē mu degwa neggēp vu ham in ham su o sa ra rē gema. Yōnon, sa mehō meris, rē

^b 12:2 Paulus yō nenēr yi rē nelah yi vun menenēr bē mehoti.

ham alam sinarë sogek sënë su dekesuu sa rë. ¹²In sejom sa ahon gesa nehevong huk böp ngahisekë ggëp ham nyëg besa tato sinarë hir gebum pin vu ham: Sa hevong ngaa böp böp los huk aggagga gengaa nidug.

¹³Kerisi-yi-alam ham yonon, rëk nebë va sën ham kwamin nevo bë Kerisi-yi-alam vahi denevong ngaa nivesa medekesuu ham-ë? Maḵ yik dekesuu ham loḵ ngaa timu sënë, sën sa su nehako ham ngaa menavo maggin vu ham rë agi. Om nabë ham kwamin nevo bë sa hevong paya vu ham nebë saga, og ham dahun sa ngaa nipaya sënë na!

¹⁴Log gwëbeng sa semu sa netu beron löö in bë senök vu ham, rëk sa su rëk gaḵo ham ngaa mebo maggin vu ham rë. Gaḵ sa bë gaḵo ham nom mu. Sa su malaḡ anonin ham kupek lu ngaa rë. In ham rak ni bë hurmahen hej huk sën dengupin ngaa in dok vu amaj los ataj lo ma. Gaḵ amaj lu ataj mu mëm sën hir huk neggëp medenesupin ngaa in bë dok vu naluj lo. ¹⁵Log nabë sa basap sa ngaa pin los sa geving in dok vu ham anomin, og sa basap los kwaḡ vesa beyik ggovek. Yonon, nabë ham su rëk ahëmin geving sa rë, og yik ggovek gesahëg geving ham pangsen.

¹⁶Rëk maḵ ham la rëk denanër nabë, “Yonon, su neḵo hil ngaa benevo maggin vu hil rangah atov wirek rë, rëk mu yi mehö tetuhinsën, om netetuhin hil in bë geḵo hil nah vu yi.” ¹⁷Om alam sën sa hevong sir medeyök vu ham lo, maḵ sa tetuhin geti ḵo ham ngaa yom vu sa? Ma! ¹⁸Yonon, sa gejiin Titus beyök vu ham wirek, log saḵ hevong hil arid sënë yök ving yi. Lom maḵ Titus kuung in ham geḵo ham ngaa ti? Maḵ Anon Vabuung timu su neli aluu rë? Ma maḵ alu su nesepa loḵ aggata timu rë?

¹⁹Sa kwaḡ nevo bë maḵ ham tevin gaḡek pin, lom ham kwamin nevo bë he neḵevu in bë semu he gaḡek jaḵ ham malamin. Rëk su nebë saga rë, gaḵ he tu Kerisi yi hur om he nanër gaḡek sënë beneggëp Anutu mala. Arig lo, sahëg neving ham, om sën he neḵevu gaḡek pin sënë in bë gadu ham beham gwevong geving niwëëk. ²⁰In sa nahöneng bë sëḵ nök berup vu ham, lob sëḵ natök vu ham geham su medo nabë sën sa kwaḡ nevo bë ham medo nabë lo rë. Log ham rëk gwelë sa gesa medo nabë sën ham su ahëmin ving bë sa medo rë lo. Lom rëk ngaa aggagga nabë sënë rëk natök vu hil nabë: Hil rëk nanër hil, hil ayod ngis yi vu hil, hil ahëd sengën, hil basuh hil in gaḡek, hil nanër gaḡek nah nenga jaḵ hil, gehil tanë gaḡek nipaya jaḵ hil. Gemaḵ he ngo rëk gaḵo he jaḵ geham ngo rëk gweḵo ham jaḵ, lob begö berup begevong paya vu hil huk.

²¹Log sa nahöneng ving bë sëḵ nök vu ham, lob sa Anutu gevong besa niḡ namum in sën nabë ham ngaa nipaya nahën negëp vu ham lo. Lob sëḵ ayog maggin rot in ham alam vahi ngahisekë sën denevong ngaa nipaya wirek lob maḵ su deneggërin sir bedeneruu demij vu rë lo. Sir sën kwaj verök medenevong ngaa nipaya, gedenevong baggëb, gedenevong ngaa sën su yoh vu bë degevong rë lo.

Alam Korint Degegin Sir Nivesa Medegevong Geving

13 ¹Gwëbeng sa bë nök vu ham beron natu löö. Lob nabë mehö luu ma löö denanër gägek timu, og saga tato bë yönon, om hil rëk sesor. ²Sa nado ving ham loḵ sën seyök beron netu luu lo, lom senër ngaa sën sa bë gevonḡ lo vu alam sën denevonḡ ngaa nipaya wirek lo, geham vahi ving. Log gwëbeng sa nado ading gesa bë nanër nök vu ham gökin nabë: Nabë senök vu ham gökin, og sa su rëk galë alam sën denevonḡ ngaa nipaya lo mu rë. ³Gaḵ ham vonḡin bë jaḵ ni nabë Kerisi nevonḡ gägek verup saviḡ, om sëḵ gevonḡ nyëvewen niröp vu sir. In ham raḵ ni ggovek ya bë Kerisi og su mehö sekë masën meneggöneng in ham rë. Gaḵ tato yi niwëëk vu ham vorot. ⁴Yönon, wirek og su tato yi niwëëk rangah rë, lom desis yi raḵ ḵelepeḵ*, rëḵ gwëbeng nedo mala-tumsën raḵ Anutu niwëëk. Lob he nesepa loḵ vaha, lom he nimin wëëk masën nebë saga ving. Rëḵ mu he rëḵ medo malamin-tumsën geving yi jaḵ Anutu niwëëk, lob he rëḵ tato yi niwëëk sënë vu ham. ⁵Ham ngo seggi ayomin noh vu buk mejaḵ ni nivesa nabë maḵ ham ayomin neya timu vu yi yönon ma ma! Ham ngo gwelë ham mejaḵ ni rë! Maḵ ham raḵ ni bë Yesu Kerisi nedo loḵ ham ayomin-a? Nabë ham duḡin og su yi alam ham rë.

⁶Log sa kwaḡ nevo bë: Nabë ham seggi he, og ham rëḵ jaḵ ni nabë he tu Kerisi-yi-alam yönon. ⁷He najom raḵ vu Anutu bë doḵ vu ham in ham su gwevonḡ ngaa nipaya. He su anër nebë sënë in bë he bengömin natök nam rangah nabë he nehevonḡ huk nivesa rë. Gaḵ nabë alam denanër he nabë he su nehevonḡ huk nivesa rë gaḵ mëm ham mu nevonḡ ngaa niröp, og yiḵ ggovek. He rëḵ kwamin vesa in ngaa nabë saga. ⁸In he su ayoh vu bë rëḵ gevonḡ ngaa ti medahun gägek anon rë, gaḵ he yoh vu bë nanër na rangah metateḵin mu. ⁹Om nabë he nimin wëëk nama geham nimin wëëk gëp, og he rëḵ kwamin vesa, in he neḵetaḡ vu Anutu yoh vu buk bë gevonḡ beham natu alam yohvu. ¹⁰Mehöböp vo niwëëk vu sa in bë sa ḡadu ham geham ayomin na timu vu yi yönon. Gaḵ su vo vu sa in bë sa ḵevoh ham jaḵ rë, om sën gwëbeng sa nado nyëḡ ading gesa ḵevu gägek sënë yöḵ vu ham in bë nabë senök berup medo geving ham, og sa su nanër gägek ahë sekë jaḵ ham.

Gägek Hus

¹¹Om arig lo, sa bë semu gägek hus nabë ham kwamin vesa. Ham malamin sepa nabë ham natu alam yohvu. Ham gwebë nengamin vu sa gägek sagi! Ham gwevonḡ ngaa gëp ti bemedo los ahëmin geving ham. GAnutu sën ahë neving hil genevonḡ behil nado revuh lo rëḵ medo geving ham.

¹²Lob ham najom* ham nemamin los ayomin timu. ¹³Yesu yi alam pin sënë denenër bë kwaj nevo ham. ¹⁴Mehöböp Yesu Kerisi semu ham, gAnutu ahë geving ham, geham los Anon Vabuung gwa jaḵ ham.